

hoopje zand en dennenaalden lag over de sneeuw heen en zijn sporen waren duidelijk zichtbaar. Mijn bezoek had hem blijkbaar niet afgeschrikt.

Arnhem.

F. VAN BOETZELAAR.

Linnaea borealis. — In de Levende Natuur van 1 Febr. schrijft de heer C. Sipkes over twee zeldzaamheden o. a. *Linnaea borealis* L. Hij zegt: „De jachtopziener had het zoo'n vreemd plantje gevonden, dat hij niet kende en het aan iemand gewezen, die er werk van maakte om den juiste naam te weten te komen” enz.

Hoe weinig belangrijk het overigens ook zij, wie de vinder is van een zeldzaam plantje, komt het ondergeteekenden deelnemers aan de excursie wenschelijk voor ter wille van de waarheid in het bovenstaande op een onjuistheid te wijzen. De jachtopziener zou ons wijzen de groeiplaats van *Pirola uniflora* L, hetgeen mislukte (Heukels flora vermeldt voor deze plant Appelsga als vindplaats). Daarna wees hij ons een plant, welke men daar Akelei noemde en *Arnica montana* L bleek te zijn. Op den terugweg plukte de eerst ondergeteekende het „vreemde plantje” evenwel zonder dat de jachtopziener het ons aanwees.

H. HEIDINGA, Groningen.

H. J. VENEMA, Biol. Stud. Groningen.

S. R. DE BOER, Biol. Stud. Utrecht.

Tongergoes en tongeriel. — Voor een paar dagen heb ik een brandgans gegeten, die bijzonder goed smaakte. Ze was van een poelier uit Leeuwarden, die mij schreef, dat hij wel 50 brandganzen had ontvangen. Ik heb de naamlijst van wijlen mijn vriend Albarda van 1884 er op nagezien en deze zegt het volgende op blz. 109 en 110: „*Branta Leucopsis*, de brandgans — Dondergans; Friesch, Tongergoes.

In de maanden December en Januari in paren of kleine vluchten aan de kust, vooral bij strenge vorst.”

In zijn boek getiteld „*Aves Neerlandicae* van 1897, lees ik het volgende op blz. 99: *Branta Leucopsis* — Brandgans; Dondergans — Friesch: Tongergoes.

Wintergast. Bezoekt bij strenge koude onze kust en de binnenwateren, doch is niet talrijk.

De Avifauna neerlandica van Baron Snoeckaert van 1908 is als 't ware een 2de zeer verbeterde en vermeerderde druk van Albarda's werk.

In dit boek leest men het volgende op blz. 122—290: *Branta Leucopsis* — Brandgans. Dondergans; in Groningen; Nongans; Friesch: Tongergoes.

Broedvogel van het arctische Europa (Spitsbergen, Nova Zembla enz.) en hoogstwaarschijnlijk van het hoogste Noorden van Azië tot het Taimyrland, hoewel hiervoor stellig bewijs alsnog ontbreekt.

In den winter in weinige exemplaren in Nederland. Soms in het voorjaar; ♂ 6 April 1870 collectie Crommelin.

De z.g. kleine Brehm, zeer verdienstelijk voor Nederland bewerkt door Dr. Huizinga, zegt, dat de broedplaats van deze gans nog onbekend is, maar de nieuwe druk van 1911 van de groote Brehm (Vögel Band I), ik bedoel, Brehms Tierleben, deelt ons mede, waar de brandgans broedt, in 't hooge Noorden o.a. op Spitsbergen. De Duitschers noemen deze gans „Nonnengans”, dat zeker doelt op de kleur van het gevederte. Wat brandgans betekent, weet ik niet.

Na deze lange inleiding kom ik dan tot den titel van mijn stukje, want de brandgans, in 't Latijn *Branta Leucopsis* heet in Friesland „Tongergoes”, zooals blijkt uit het Friesch Woordenboek, 3de deel, 1911, dat ook naar Albarda verwijst. Het woordenboek heeft veel gezegden, waarin het woord Tonger voorkomt, en Tonger wijst op donder. Bliksem en donder ontstaan tegelijk, maar het is bekend, dat het licht zich veel sneller verplaatst, dan het geluid. Hoe sneller de donder volgt op den bliksem, des te naderbij en des te gevaarlijker is het onweer. Nu is het mij niet duidelijk, wat de brandgans of nonnengans te maken heeft met 't onweer, misschien doelde het op de weinige ganzen, die in den laten herfst komen, maar in den barren winter heeft men toch geen onweer. Het woord „tonger” komt meer tot zijn recht bij de tongeriel ook wel weeraal genoemd. Wanneer er veel electriciteit in de lucht aanwezig en een onweer in aantocht is, dan is de tongeriel of ielpiper,